

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/815/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3812213474
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3812213474.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beáty Čupkovej a sudcov JUDr. Viery Škultétyovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v právnej veci navrhovateľa D., G., K. X, IČO XX XXX XXX, zastúpeného Y., G., K. X, IČO XX XXX XXX proti odporcom 1) S. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. I., H. XXX/X, 2) Y. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom O. I., H. XXX/X, zastúpení Z.. M. U., advokátom, so sídlom X., Z. X/M., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcov L., so sídlom K., I. XX, IČO XX XXX XXX, zastúpeného Z.. M. U., advokátom, so sídlom X., Z. X/M., o zaplatenie 1.227,31 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prievidza, č.k. 6C/12/2013-84 zo dňa 6. marca 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

odôvodnenie:

Okresný súd svojím rozsudkom návrh navrhovateľa zamietol. Nakoľko odporcovia a vedľajší účastník uplatnili námietku premlčania, zaoberal sa otázkou, či nárok navrhovateľa je premlčaný alebo nie. Podľa Zmluvy o splátkovom kalendári bola dojednaná konečná splatnosť úveru dňom 15.02.2007 pri riadnom splácaní úveru v mesačných splátkach. V konaní bolo preukázané, že odporcovia splácali úver do roku 2007. I keď navrhovateľ v návrhu na začatie konania tvrdil, že postupca od zmluvy odstúpil, uvedené odstúpenie od zmluvy k návrhu pripojené nebolo, toto nepredložil právny zástupca navrhovateľa ani na výzvu súdu a vzhľadom k tomu, že obaja odporcovia potvrdili, že odstúpenie od zmluvy zo strany banky, ani vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru im doručené nebolo, vychádzal súd zo záveru, že postupca od zmluvy neodstúpil a ani nevyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru v zmysle čl. 7.6.1 písm. a) VOP. Keďže splatnosť všetkých omeškaných splátok oboch odporcov nastala najneskôr 15.02.2010 (správne 15.02.2007), navrhovateľovi uplynula trojročná premlčacia doba najneskôr 15.02.2010. Návrh vo veci samej bol podaný dňa 30.07.2012, t. j. po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty, preto súd návrh zamietol ako premlčaný. Keďže došlo k premlčaniu istiny, dochádza k premlčaniu aj jej príslušenstva, a to zmluvných úrokov, ktoré boli splatné spolu so splátkou istiny, ako i úrokov z omeškania. Pokiaľ navrhovateľ predložil do spisu Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku podpísanú oboma odporcami, podľa názoru súdu týmto nedošlo k účinnému uznaniu záväzku s následkami predĺženia premlčacej lehoty na dobu 10 rokov. Z výsluchu oboch odporcov mal súd preukázané, že zamestnanec navrhovateľa oslovil oboch odporcov s podpisom tejto formulárovej listiny s tým, že si len predlžujú vymoženie tohto nároku, resp. že listina sa týka splátok. Ani v jednej predloženej dohode o splátkovom kalendári nie sú stanovené splátky, odporkyňa v 2. rade je na dohode z 29.11.2010 označená nie ako dlžník, ale ako osoba pristupujúca k záväzku, pričom odporkyňa v 2. rade bola riadnym dlžníkom. V časti uznania záväzku je uvedená suma 785,74 Eur a suma nákladov na konanie, pričom v časti 3. mali dlžníci zároveň prehlásiť, že majú vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch, i keď v predmetnej veci v čase tohto podania dlh premlčaný nebol. Vychádzajúc zo skutkových okolností, za akých navrhovateľ dával podpisovať obom odporcom uvedenú

istinu, keď títo preukázateľne nemali žiadnu vedomosť o tom, že podpisujú aj uznanie záväzku, resp. či tento je alebo nie je premlčaný, nedostali žiadne vyhotovenie tejto listiny a navrhovateľ mal vopred pripravené znenie vyhlásenia odporcov o uznaní záväzku, hodnotí súd takéto konanie ako konanie v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pretože navrhovateľ využitím mylných informácií dosiahol uznanie dlhu v záujme predĺženia premlčacej doby, i keď obaja odporcovia nemali vôbec vedomosť a ani vôľu takéto vyhlásenie urobiť. Nečestnosť a nedobromyseľnosť konania navrhovateľa pri uzatváraní dohody o splátkach je podporené i tým, že v dohode nie sú žiadne splátky, ich výška, zročnosť uvedené. Je evidentné, že úmyslom navrhovateľa bolo zabezpečiť si pre seba právne isté postavenie na úkor nevedomosti odporcov ako spotrebiteľov. Takéto konanie považoval za nekalú obchodnú praktiku v zmysle § 8 ods. 4 citovaného zákona, konanie za rozporné s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a predmetný úkon za neplatný v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočne zistený skutkový stav. Zdôraznil, že v danom prípade dňa 29.11.2010 odporca 2) podpísal Dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktorou odporca 2) uznal svoj záväzok voči navrhovateľovi vzniknutý zo zmluvy o poskytnutí spotrebného úveru č. XX/XXXX, uzavretej s I. vo výške 785,74 Eur s prísl. čo do dôvodu a výšky a zaviazal sa tento záväzok splatiť v splátkach uvedených v Dohode. Uviedol, že Dohoda spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon vyžaduje pre platnosť uznania zo strany dlžníka. Zároveň odporca v 2. rade potvrdil vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch, čo vyplýva z čl. 3 bod 3.1. Dohody. V danom prípade tak podpisom Dohody došlo k uznaniu dlhu, kedy nastali právne účinky spojené s uznaním práva podľa § 110d ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka. Poukázal na článok 3 bod 3.1 Dohody, v ktorej odporca potvrdil svoju vedomosť o prípadnom premlčaní dlhu, to znamená, v danom prípade nastali účinky ust. § 558 Občianskeho zákonníka, a to, že záväzok uznaný odporcom čo do dôvodu a výšky v čase uznania trval. Úprava, obsiahnutá v ust. § 558 Občianskeho zákonníka, spája vedomosť toho, kto uznal premlčaný dlh, o jeho premlčaní, so vznikom vyvrátiteľnej domnienky, že dlh v čase uznania trval. Vyslovil názor, že prístupom súdu dochádza k popretiu procesnej zásady rovnosti účastníkov a neprimeranej ochrany spotrebiteľa vedúcej k úplnému zbaveniu zodpovednosti spotrebiteľa za plnenie svojich povinností, ktoré mu zo záväzkového vzťahu vyplývajú. Vyslovil názor, že odporca potom, čo sa oboznámil s obsahom Dohody, svojím podpisom svoj existujúci záväzok uznal a vyjadril svoju vedomosť s premlčaním pohľadávky. Uviedol, že takéto forma dohody medzi veriteľom a dlžníkom nie je ničím neobvyklým a už vôbec nie je možné hodnotiť ju ako nekalú obchodnú praktiku zo strany veriteľa. Takýmto postupom súdu budú veritelia nútení neposkytovať dlžníkom možnosť splácania dlhu v splátkach, ale okamžite pohľadávky uplatniť na súde. Mal za to, že konanie odporcu nemožno považovať za morálne a čestné, a preto nemožno súhlasiť s tým, resp. je absurdné, aby takému konaniu bola zo strany súdu poskytnutá ochrana. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie, alebo vec zruší a vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania.

Odporkyňa 2) a vedľajší účastník v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhli, aby odvolací súd rozsudok prvostupňového súdu v celom rozsahu potvrdil a zaviazal navrhovateľa aj na náhradu trov odvolacieho konania. V podanom vyjadrení zdôraznili, že dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 29.11.2010 je formulár, ktorý vopred pripravil navrhovateľ ako veriteľ pre žalovaného spotrebiteľa 2) ako dlžníka, prípadne osobu pristupujúcu k záväzku a dlžník nemal žiadnym spôsobom možnosť ovplyvniť jeho obsah. Uviedli, že akékoľvek argumentačné snahy navrhovateľa o spochybňovanie vyššie uvedeného právneho a skutkového stavu sú iba jeho účelovou snahou vyhnúť sa tomu, aby navrhovateľ v rámci svojej podnikateľskej činnosti pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv bol považovaný za dodávateľa, teda, aby sa navrhovateľ vyhol tomu, že „dohodu“ súd podrobí kontrole podľa ustanovení spotrebiteľských predpisov. Táto dohoda je k hlavnej spotrebiteľskej zmluve akcesorickým právnym úkonom. Obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, a to predĺženie premlčacej doby formou uznania dlhu a rozhodcovskú doložku. Ako neprijateľné sú obe zmluvné podmienky obsiahnuté vo forme dohody absolútne neplatné a zároveň sú pre spotrebiteľov neznámymi kategóriami. Návrh na uzatvorenie formulára Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku nikdy nevychádza od spotrebiteľa. Konanie žalovaného spotrebiteľa je vždy iba reakciou na predchádzajúcu aktivitu zo strany inkasnej spoločnosti navrhovateľa. Tento prostredníctvom siete svojich dilerov, zamestnancov a splnomocnencov kontaktuje dlžníkov s tým, že osloveným osobám je ponúkaný splátkový kalendár, ktorý

má im alebo ich rodinným príslušníkom „pomôcť“ vyhnúť sa exekučnému vymáhaniu. V skutočnosti sa takýmto osobám predkladá pod zámkou uzavretia splátkového kalendára dohoda o uznaní a splácaní dlhu, ktorej významu a zamýšľaným právnym dôsledkom oslovené osoby nerozumejú. K dohode, ktorej cieľom má byť získanie splátok pre spotrebiteľa, sa dokonca niekedy neuvádza ani výška splátky. Je zjavné, že pracovníci navrhovateľa sú pri získaní podpisov na formulárových dohodách mimoriadne úspešní a pravdepodobne aj mimoriadne motivovaní svojím zamestnávateľom. Zdôraznili, že navrhovateľ neuzatvára formulárové dohody sporadicky, ale že navrhovateľ formulárové dohody uzatvára hromadne a plánovito v desaťtisícoch prípadoch. Pracovníci navrhovateľa postupujú plošne non lege artis a dlžníkov nepoučujú o premlčaní záväzku, resp. už vôbec nie o podstate samotného premlčania. Ide teda o nekalú obchodnú praktiku. Spotrebiteľ chcel splátky, avšak musel podpísať celý formulár, pričom ani len netušil význam toho, čo podpisuje. Uzavreli, že v predmetnej veci sa navrhovateľ nemôže dovolávať platnosti predloženej formulárovej dohody, a teda ani právnych účinkov z nej plynúcich, ani s poukazom na princíp neznalosť zákona neospravedlňuje uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného spotrebiteľa.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu je potrebné vo veci samej potvrdiť podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne. Vo veci bolo rozhodnuté bez pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Odvolačný súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli v odvolaní navrhovateľom vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Odvolacie námietky sú totožné s námietkami, ktoré uplatnil navrhovateľ pred súdom prvého stupňa a tieto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní totiž neboli preukázané také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Z daného titulu odvolací súd si osvojil dôvody napadnutého rozsudku a v podrobnostiach na ne v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje.

V preskúmvanej veci navrhovateľ uplatnil nárok na zaplatenie istiny 1.227,31 Eur. Žalovanú istinu žiadal od odporcov priznať spolu s úrokom z omeškania 14,75 % ročne zo sumy 775,74 Eur od 13.04.2007 do zaplatenia. Uviedol, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 12.04.2007 postúpil postupca na navrhovateľa pohľadávku voči odporcom. Postupca a odporcovia uzavreli dňa 01.03.2004 zmluvu o spotrebnom úvere č. XXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie splátkového úveru odporcom na základe žiadosti dlžníkov. Úver bol poskytnutý vo výške 60.000,- Sk s úrokovou sadzbou 11,50 %, s poplatkom za poskytnutie úveru 1.200,- Sk, poplatkom za správu úveru 80,- Sk mesačne, výškou splátky 2.166,61 Sk mesačne, splatnou k 15.04.2004 a dátumom poslednej splátky 15.02.2007. Podľa zmluvy o postúpení pohľadávok medzi I. zo dňa 12.04.2007 a navrhovateľom I. postúpila navrhovateľovi pohľadávku voči odporcom s tým, že pohľadávku tvorila suma 37.275,23 Sk (1.237,31 Eur), a to istina po splatnosti 23.671,23 Sk (785,74 Eur), úroky 979,37 Sk (32,51 Eur), príslušenstvo 12.624,63 Sk (419,06 Eur), počet dní omeškania 180.

Z Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku z 29.11.2010 vyplýva, že túto dohodu podpísal zástupca navrhovateľa a odporca v 2. rade ako osoba pristupujúca k dlhu, pričom dohoda obsahuje označenie zmluvných strán a odporca v 2. rade bol označený ako osoba pristupujúca k záväzku podľa § 533 a nasl. Občianskeho zákonníka. V bode 2. pod názvom Uznanie záväzku osoba dlžníka a osoba pristupujúca k záväzku vyhlasujú, že uznávajú čo do právneho dôvodu a výšky dlh voči pôvodnému veriteľovi I. v sume 785,74 Eur a náklady na inkasné konanie 149,37 Eur. Predmetnú dohodu podpísala len odporkyňa v 2. rade.

Súd prvého stupňa vyslovil, že právny vzťah medzi navrhovateľom a odporcami sa spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka a právnymi predpismi upravujúcimi právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že navrhovateľ v konaní nepreukázal svoje tvrdenia o tom, že postupca odstúpil od zmluvy uzavretej s odporcami, ani nevyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru v zmysle čl. 7.6.1. písm. a) VOP. Vyvodil preto, že pokiaľ odporcovia pri riadnom splácaní úveru mali splácať mesačné splátky, dochádzalo k premlčaniu jednotlivých mesačných splátok samostatne u každej splátky. Ak splatnosť všetkých omeškaných splátok

nastala najneskôr 15.02.2007, navrhovateľovi uplynula 3-ročná premlčacia doba podľa § 100 ods. 1 a § 101 OZ najneskôr 15.02.2010. Návrh podaný dňa 30.07.2012 preto zamietol. Odvolacie námietky proti tomuto právnomu posúdeniu nesmerujú.

Odvolateľ v podanom odvolaní nesúhlasí s tým záverom súdu prvého stupňa, ktorým vyslovil právnu neúčinnosť dohody o uznaní záväzku.

Uznanie dlhu považoval súd za právne neúčinné, pretože v konaní nebolo preukázané, že odporcovia vedeli o premlčaní dlhu, tak ako to vyžaduje § 558 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu bolo potrebné zámer navrhovateľa dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku vyhodnotiť ako nekalú obchodnú praktiku, za akých navrhovateľ dával podpisovať obom odporcom uvedenú istinu, keď títo preukázateľne nemali žiadnu vedomosť o tom, že podpisujú aj uznanie záväzku, resp. či tento je, alebo nie je premlčaný, nedostali žiadne vyhotovenie tejto listiny a navrhovateľ mal vopred pripravené znenie vyhlásenia odporcov o uznaní záväzku, hodnotí súd takéto konanie ako konanie v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pretože navrhovateľ využitím mylných informácií dosiahol uznanie dlhu v záujme predĺženia premlčacej doby, i keď obaja odporcovia nemali vôbec vedomosť a ani vôľu takéto vyhlásenie urobiť. Nečestnosť a nedobromyseľnosť konania navrhovateľa pri uzatváraní dohody o splátkach je podporené i tým, že v dohode nie sú žiadne splátky, ich výška, zročnosť uvedené. Je evidentné, že úmyslom navrhovateľa bolo zabezpečiť si pre seba právne isté postavenie na úkor nevedomosti odporcov ako spotrebiteľov. Konštatoval, že uznať možno aj premlčaný dlh, ale uznávací prejav dlžníka má právne účinky len vtedy, ak dlžník vedel, že dlh je premlčaný, čo v tomto prípade navrhovateľ nepreukázal.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu je dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku ako nekalá obchodná praktika neplatná, nárok navrhovateľa je premlčaný, a preto bola dôvodne uplatnená námietka premlčania.

Nekalou obchodnou praktikou je vždy konanie dodávateľa majúce vplyv na ekonomické správanie a rozhodovanie spotrebiteľa a implikujúce rozpor s požiadavkou odbornej starostlivosti (a dobrými mravmi). Pri posudzovaní otázky platnosti právneho úkonu v súvislosti s použitím nekalých obchodných praktík a neprijateľných zmluvných podmienok možno postupovať podľa všeobecných ustanovení o právnych úkonoch a v tomto kontexte dospieť k záveru, že neplatný bude právny úkon aj vtedy, ak uzavretie spotrebiteľskej zmluvy bolo dosiahnuté použitím nekalej obchodnej praktiky, ktorá mala dosah na vôľu spotrebiteľa zmluvu uzavrieť, a to bez ohľadu na to, či zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. V posudzovanej veci bolo nepochybne dokazovaním, vykonaným pred prvostupňovým súdom preukázané, že uznávacie prehlásenie odporkyne 2) a vyhlásenie o vedomosti premlčania dlhu a jeho následkoch bolo navrhovateľom vynútené okolnosťami, za ktorých bola dohoda uzavretá, čo vyplynulo z výpovede odporkyne 2) pred súdom prvého stupňa, ktorá uviedla, že dohodu podpísala s tým, že ide o splátkový kalendár. O tom, že podpisuje uznanie záväzku, nevedela. Ak by jej to bolo vysvetlené, dohodu nepodpíše. O premlčaní nebola vôbec informovaná.

Pokiaľ ide o dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, rozhodovacia prax súdov Slovenskej republiky sa už ustálila v názore, že ide o formulárový (navrhovateľom vopred pripravený) dokument, ktorý má zdanlivo pôsobiť ako ústupok odporcovi vo forme povolenia splátok dlhu, ktorého skrytým cieľom je dosiahnutie uznania záväzku a pristúpenie k záväzku, a tým predĺženie premlčacej lehoty na uplatnenie žalobného nároku. Z textu Dohody je zrejmé, že ide o formulár, ktorý navrhovateľ používa (sú v ňom vopred predformulované jeho údaje) vo vzťahu k neurčitému počtu dlžníkov (údaje o dlžníkoch a jednotlivých záväzkoch sú následne dopisované do formulára rukou). Uznanie záväzku je tak cieľ sledovaný navrhovateľom a nie žalovaným spotrebiteľom, keďže ide o predformulované tlačivo a dlžník pri uzatváraní takejto dohody nemôže jeho obsah ovplyvniť. V danom prípade podľa výpovede odporkyne 2) celkový priebeh uzavretia dohody bol rýchly, okolnosti dohody nemohla ovplyvniť, dohodu podpísala, hoci sa s jej obsahom neoboznámila, nebolo jej vysvetlené, že podpisuje premlčaný dlh, nevedela, že podpisuje uznanie záväzku.

Pokiaľ ide o argument navrhovateľa v podanom odvolaní ohľadne účinkov uznania dlhu v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka a účinkoch uznania práva v zmysle § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, s týmito právnymi názormi sa odvolací súd stotožňuje, nemajú však za následok nesprávne právne posúdenie žalobného nároku. V zmysle ust. § 558 Občianskeho zákonníka uznaný môže byť aj dlh premlčaný. Takéto uznanie zakladá právnu domnienku existencie dlhu v čase jeho uznania iba vtedy, ak dlžník, ktorý dlh uznal, vedel o jeho premlčaní. Ak dlžník nevedel o premlčaní, či už pre omyl skutkový alebo pre omyl právny (napríklad, že nepoznal ustanovenia o premlčaní), nemá jeho uznanie uvedené právne účinky. Aj uznanie premlčaného dlhu zakladá len vyvrátiteľnú domnienku. Dlžník sa tu môže brániť námietkou, že dlh nevznikol, alebo že v čase uznania neexistoval. Nemôže sa však brániť námietkou premlčania. Od účinkov uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka treba odlišovať účinky takéhoto uznania na beh premlčacej doby. Písomné uznanie dlhu čo do dôvodu i výšky má podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka za následok, že plynutie pôvodnej premlčacej doby sa preruší a začne plynúť nová 10-ročná premlčacia doba (Jaromír Svoboda a kolektív, Občiansky zákonník.komentár a súvisiace predpisy. V. vydanie Eurounion, 2005, 509 s.)

Z uvedených dôvodov krajský súd rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdil.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.